

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Annala, H., Brauer, S., Katto, L., Palkinen, V., Ruippo, M., Saari, S. & Suhonen, S. (2024)
Digitaalinen tulevaisuutemme TAMKin Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri -yksikössä.
TAMKjournal, 22.5.2024.

URL: <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/digitaalinen-tulevaisuutemme-tamkin-pedagogiset-ratkaisut-ja-kulttuuri-yksikossa-henri-annala-sanna-brauer-leena-katto-ville-palkinen-matti-ruippo-sampo-saari-ja-sami-suhonen/>

Digitaalinen tulevaisuutemme TAMKin Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri - yksikössä | Henri Annala, Sanna Brauer, Leena Katto, Ville Palkinen, Matti Ruippo, Sampo Saari ja Sami Suhonen

22.5.2024

TAMKjournal | Digitalisaation hyödyntäminen vaatii uudenlaisia kyvykkyyksiä ja johtamistaitoa. On tärkeää varmistaa ammatillisten opettajankouluttajien osaaminen, vahvistaa digitaalista kyvykkyyttä korkeakoulutuksessa sekä luoda uutta pedagogiikkaa ja tukea opettajien toimijuudelle. TAMK, Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri - yksikön kehittämispäivässä tunnistettiin digitalisaation monimuotoiset haasteet ja kehittämistarpeet. Alustavat suositukset tukevat tasapainoista ja taitavaa digitalisaation hyödyntämistä.

Johdanto

Digikyvykkäässä organisaatiossa digitaalisia ratkaisuja hyödynnetään tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja asiakaslähtöisesti. Näin organisaatio kykenee vastaamaan digitalisaation tuomiin muutoksiin ja hyödyntämään digitalisaation mahdollistamia

keinoja myös vastatessaan muihin toimintaympäristön muutoksiin. Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen koulutuksen järjestämisessä ja opetuksessa edellyttää uudenlaisia kyvykkyyksiä ja taitoa johtaa niitä. Kyvykkyyksien toteuttamiseen tarvitaan yleensä yhdistelmiä seuraavista kolmesta osakokonaisuudesta: toimintamallit ja prosessit, henkilöstö ja osaaminen sekä tiedot ja järjestelmät. Kyvykkyys perustuu johtamisprosessin toimivuuteen, toiminnan prosesseihin, henkilöstön osaamiseen sekä verkostojen hyödyntämiseen. Digitalisaation hyödyntäminen edellyttää systemaattista kyvykkyyksien kehittämistä. (Digiosaava 2024; Karkki 2024.)

Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen koulutuksessa edellyttää uudenlaisia kyvykkyyksiä ja taitoa johtaa niitä.

On tärkeää varmistaa opettajankouluttajien osaaminen, vahvistaa systemaattisesti digitaalista kyvykkyyttä korkeakoulutuksessa sekä luoda uutta pedagogiikkaa ja tukea opettajien toimijuudelle. Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri -osaamisyksikössä (PERAKU) strategisia kyvykkyyksiä pohditaan Digitaalinen tulevaisuutemme -työryhmässä. Työskentelyn pohjaksi keräsimme keväällä 2024 PERAKUn kehittämispäivästä näkökulmia, peilaten sekä digikyvykkyyksien arvioinnissa (OKM 2024a) että Digiosaava-hankkeessa tunnistettuja teemoja (kuva 1) tulevaisuuden mahdollisuuksiin, uhkiin, heikkouksiin ja vahvuuksiin. Kiinnitämme erityistä huomiota myös organisaatiokulttuurin kehittymiseen, hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen liittyviin kysymyksiin.

Kuva 1 Digikyvykkyyksien arviointi ja digitalisaatio osana strategisia tavoitteita (Brauer 2024).

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on käynnissä toisen asteen digikyvykkyyden itsearviointikysely. Valtakunnallisista tuloksista julkaistaan tilastoraportti syksyllä 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus hyödyntävät tuloksia digitalisaatioon liittyvien tuki- ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa. Vastaukset

ovat tärkeitä myös ammatilliselle opettajankoulutukselle, joka on keskeinen tuki oppilaitosten digikyvykkyyden kehittämisessä.

Digitaalisen murroksen diskurssit ja koulutuksen digitalisaatio

Digitalisaatioon liittyy erilaisia diskursseja, kuten teknologisen pelon, muutosvastarinnan, tehokkuuden ja asiakaslähtöisyyden diskurssit. Tutkimustulokset osoittavat, että digitalisaation tavoitteet ja odotukset liittyvät pääasiassa teknologiaan, prosesseihin ja hallintoon. Diskursseista ilmenee sekä teknologiamyönteisiä että teknologiavastaisia näkökulmia. Digitalisaation vaikutukset hyvinvointiin ja keskittymiskykyyn herättävät keskustelua. Hyvinvointivaikutuksista on olemassa jo tutkimuksia, ja asiaan kiinnitetään huomiota (Kestävä aivoterveys 2024).

Suomalainen opettajajärjestö OAJ korostaa, että teknologia ei saa olla itsetarkoitus, vaan keskiössä ovat opettajien pedagogiset taidot. Digitaalisten välineiden opetuskäytössä tärkeintä on se, millaisia taitoja ja osallistumisen mahdollisuuksia välineet opettajille ja oppijoille tarjoavat. Koulutuksen digitalisaatio etenee hyvin epätasaisesti eri koulutusasteilla, ja raportin mukaan varhaiskasvatuksen ja peruskoulun tilanne on heikoin. Verkko-oppiminen ei myöskään muodosta johdonmukaista oppimispolkua eri koulutusasteilla, vaikka digitalisaatio voisi sinänsä lisätä tasa-arvoa tarjoamalla kaikille oppijoille samat mahdollisuudet teknologian käyttöön. Nyt oppijoiden digitaidot riippuvat siitä, missä he saavat koulutusta, eikä kansallinen ohjeistus riitä varmistamaan koulutuksellista tasa-arvoa. Myös opettajien digitaaliset taidot vaihtelevat merkittävästi eri koulutusasteilla. Korkea-asteen koulutuksessa tieto- ja viestintäteknologian käyttö on yleisintä. (OAJ 2024.)

Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma liittyy Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (OKM 2024b). Digitalisaatio-ohjelman tavoitteena on nostaa työllisyyttä ja osaamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi sekä tuoda palvelut kaikkien saataville. Digitalisaatio-ohjelmaa toteuttavat yhteistyönä opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja korkeakoulut. Korkeakoulut kehittävät yhteistä digitaalista palvelualustaa Digivisio2030-hankkeessa (2024). Digivision päämääränä on, että vuonna 2030 jatkuva oppiminen ja osaamisen täydentäminen ovat luonteva osa yhteiskuntaa. Tavoitteena on luoda oppimisen ekosysteemi, joka ensivaiheessa perustuu Digivision digitaalisille palveluille, korkeakoulujen yhteiselle opintotarjonnalle sekä vuorovaikutukselle yhteiskunnan kanssa. Ekosysteemissä kiertävät data, koulutus, pedagogiset ratkaisut ja osaaminen. (Digivisio2030 2024.)

Tampereen korkeakoulu yhteisössä digitalisaatiota seurataan ja kehitetään usealla taholla. Tietohallinnon digitoimisto koordinoi ja systematisoi digitalisaation hyödyntämistä läpileikkaavasti koko organisaation tasolla. Teaching and Learning Centre (TLC) on koko korkeakoulu yhteisön laajuinen verkosto, joka tarjoaa opettavalle henkilöstölle pedagogista tukea ja koulutusta ”yhden luukun periaatteella”. Myös digitaalisuuden hyödyntäminen opetuksessa on keskeinen teema TLC-sivuston (n.d.) itseopiskeluaineistoissa. Osana TLC-verkostoa toimivat digimentorit, jotka ovat ammattikorkeakoulun osaamisyksiköiden ja yliopiston tiedekuntien opettajia. He

tukevat kollegojaan digipedagogisissa asioissa vertaistuen menetelmin. Digitoimisto on käynnistänyt alkuvuonna 2024 myös digiagenttitoiminnan, jossa keskitytään vertaistukeen digitaalisissa työskentely-ympäristöissä.

Henkilöstön ajatuksia digikyvykkyyksistä

PERAKU-yksikön kehittämispäivässä pidetyssä työpajassa henkilöstö (n = 56) pohti pienryhmissä digikyvykkyyksiin liittyviä vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia seitsemän eri teeman avulla. Nämä teemat olivat Digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen, Muutosvaikutusten ennakointi, seuranta ja arviointi, Verkostot ja ekosysteemi, Digitalisaation johtaminen ja organisaatiokulttuuri, Digitalisaatio, hyvinvointi ja yhteisöllisyys, Digipedagogiikka ja opettajan toimijuus sekä Digitaalisen kyvykkyyden kehittäminen. Ryhmät tunnistivat lähes yhtä paljon positiivisia asioita (yhteensä 22 mainittua vahvuutta ja 19 mahdollisuutta) kuin negatiivisia (yhteensä 23 mainittua heikkoutta ja 20 uhkaa). Eniten kommentteja kertyi Digitalisaatio, hyvinvointi ja yhteisöllisyys sekä Digitaalisen kyvykkyyden kehittäminen PERAKUssa -teemojen alle, mikä todennäköisesti heijastelee teemojen koettua tärkeyttä. SWOT-analyysien tulokset on yhdistetty ja tiivistetty alla olevaan kuvaan 2.

Digitalisaatio on tuonut monipuolisia tapoja osallistua ja oppia, mukaan lukien saavutettavuuden parantaminen ja globaalit yhteydet. Yhteisöllisyys ja monikanavaisuus ovat korostuneet, mikä mahdollistaa uudenlaisia yhteistyön muotoja ja oppimisympäristöjä.

Haasteena on digistressi ja teknologian korostuminen, mikä voi peittää alleen keskeiset opetustavoitteet. Resurssien puute ja ajanhallinnan vaikeudet luovat haasteita kehityksen seuraamiselle ja tasa-arvoisen osallistumisen tukemiselle.

Teknologia avaa uusia mahdollisuuksia pedagogiikan kehittämiseen ja monipuolistaa oppimismenetelmiä. Yhteisöllinen ja verkostoitunut työskentely mahdollistaa tiedon ja osaamisen jakamisen laajemmin.

Digitalisaation nopea kehitys ja laaja-alaiset vaikutukset voivat johtaa ylikuormitukseen ja uupumukseen. On vaarana, että teknologian käyttö ohittaa pedagogisen tarkoituksen ja opiskelijoiden kriittisen ajattelun tukemisen.

Kuva 2 Digitalisaatioon liittyvien SWOT-analyysien tiivistys (Ajatukset on kerätty PERAKU-yksikön kehittämispäivässä pidetyssä työpajassa)

Vahvuuksiksi tunnistettiin mm. digitalisaation mahdollistamat monipuoliset tavat oppia, mukaan lukien saavutettavuuden parantuminen ja globaalit yhteydet. Se myös lisää yhteisöllisyyttä ja monikanavaisuutta, mikä on osaltaan mahdollistanut uudenlaisia yhteistyön muotoja ja oppimisympäristöjä. Tulevaisuuden mahdollisuuksina nähtiin, että digitalisaatio ja teknologian kehitys avaa uusia tapoja pedagogiikan kehittämiseen ja monipuolistaa entisestään oppimismenetelmiä. Yhteisöllinen ja verkostoitunut työskentely mahdollistaa tiedon ja osaamisen jakamisen laajemmin.

Digitalisaatio ja teknologian kehitys avaavat uusia tapoja pedagogiikan kehittämiseen ja monipuolistavat oppimismenetelmiä.

Heikkouksien osalta haasteina koettiin digistressi ja teknologian korostuminen, jotka voivat peittää alleen keskeiset oppimistavoitteet. Resurssien puute ja ajanhallinnan vaikeudet luovat haasteita kehityksen seuraamiselle ja tasa-arvoisen osallistumisen tukemiselle. Tulevaisuuden uhista nostettiin esiin ylikuormitus ja uupumus, joita digitalisaation nopea kehitys ja laaja-alaiset vaikutukset saavat aikaan. Lisäksi on vaarana, että teknologian käyttö ohittaa pedagogiikan ja opiskelijoiden kriittisen ajattelun tukemisen.

Kommenteista näkyi myös selkeästi toivomus ja halu kehittää digitalisaatioon liittyviä kyvykkyyksiä yhdessä yksikön sisällä tunnistamalla olemassa olevia osaamisia ja osaamisvajeita sekä järjestämällä esimerkiksi käytännönläheisiä osaamispajoja.

Teknologian ja pedagogiikan tasapaino PERAKUssa vie kohti kestävää tulevaisuutta

Työpajan tulokset kuvaavat perakulaisten digitaalisiin kyvykkyyksiin liittyvät kokemukset monimuotoisina ja -kanavaisina sekä teknologian nopeina muutoksina, joiden seuraaminen on haastavaa. Tarve ymmärtää digitalisaation hyötyjä sekä kehittää oppimisympäristöjä ja pedagogista osaamista vastaa aiemmassa ammattikorkeakoulutusta koskevassa tutkimuksessa saatuja tuloksia (Brauer, Mäenpää, Tervaskanto & Heikkinen 2023). Vaikka tulokset ovat alustavia, on tahtotila kehittää digitalisaatioon liittyviä kyvykkyyksiä koko osaamisyksikön yhteinen. Tulosten perusteella kootut kehittämissuositukset voivat tukea perakulaisia kohti tasapainoista ja taitavaa digitalisaation hyödyntämistä:

1. Digistressi hallintaan: Jatketaan digitaalisen tulevaisuuden tutkimista ja etsitään toimintamalleja, jotka auttavat etenemään hallitusti uusien teknologioiden ja pedagogisten mallien hyödyntämisessä. Digistressi otetaan haltuun stressin hallintatekniikoihin, teknologian tehokkaaseen käyttöön ja digitaalisen ajanhallinnan strategioihin keskittyvissä työpajoissa.
2. Pedagogiikan ja teknologian integraatio: Kannustetaan opettajia kehittämään pedagogisia lähestymistapoja, jotka hyödyntävät teknologiaa ja edistävät oppimistavoitteita. Järjestetään koulutuksia ja työpajoja, joissa opettajat voivat jakaa parhaita käytäntöjä ja kehittää uusia pedagogisia strategioita teknologian avulla.
3. Monipuolisten oppimisympäristöjen luominen: Kannustetaan opettajia ja muuta henkilöstöä luomaan oppimisympäristöjä, jotka tukevat erilaisia tapoja oppia ja tarjoavat mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen. Nämä voivat koostua esimerkiksi virtuaalisista oppimisympäristöistä, yhteisöllisistä projekteista ja verkko-oppimisalustoista.
4. Tietoisuuden lisääminen digitalisaation vaikutuksista: Järjestetään yhteisiä työpajoja ja keskustelufoorumia, joissa käsitellään digitalisaation vaikutuksia oppimiseen, työskentelyyn ja hyvinvointiin. Tämä auttaa henkilöstöä ja opiskelijoita ymmärtämään paremmin digitalisaation hyödyt ja haasteet sekä tukee heitä digikyvykkyyden kehittämisessä.
5. Osaamisen jakaminen ja yhteistyö: Edistetään yhteistyötä ja tiedonjakoa oppilaitoksen sisällä hyödyntämällä foorumeita, joissa opettajat ja muu henkilöstö voivat jakaa yhteisöllisesti osaamistaan ja oppimiskokemuksiaan.

Tämä voi sisältää mentorointiohjelmiä ja verkostoitumistilaisuuksia, jotka kannustavat yhteistyöhön ja oppimiseen kollegoiden kanssa.

6. Jatkuva arviointi ja kehitys: Kehitetään järjestelmä, jonka avulla voidaan seurata digitalisaation edistymistä ja tunnistaa mahdollisia kehityskohteita. Tämä voi sisältää säännöllisiä kyselyitä ja/tai palautteenkeruuta opettajilta, henkilöstöltä ja opiskelijoilta.

On huomioitava, että nämä suositukset ovat vasta ensimmäinen luonnos niistä mahdollisuuksista, joita tunnistimme PERAKUn digitaalisen tulevaisuuden edistämiseksi. Tulevat Digitaalinen tulevaisuutemme -työpajat tarjoavat tilaisuuden hienosäätää ja kehittää suosituksia yhdessä kohti tulevaisuutta, jossa teknologia ja pedagogiikka ovat tasapainossa toiminnassamme. Yhdessä voimme vahvistaa oppimista, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia oppilaitoksessamme – kohti kestävä digitaalista tulevaisuutta!

Lähteet

Brauer, S. 2024. Digitalisaatio osaksi strategisia tavoitteita. Esitys ITK -24-konferenssin yhteydessä järjestettävässä Digitalisaatio oppimisen ja hyvinvoinnin tukena - tapahtumassa. 17.4.2024 Hämeenlinna. <https://www.digiosaava.fi/post/koulutuksen-tapahtuma-itk-konferenssissa-17-4-2024>

Brauer, S., Mäenpää, K., Tervaskanto, M. & Heikkinen, K-P. 2023. Smart Campus – Digitalisaatio ja kehittyvät teknologiat työssä ja oppimisessa. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 25(3), 10–28. <https://doi.org/10.54329/akakk.137486>

Digiosaava. 2024. Digitalisaatio strategiassa. <https://www.digiosaava.fi/projects-1/aihe-1—ydinasiat>

Digivisio2030. 2024. Korkeakoulujen yhteinen hanke. <https://digivisio2030.fi/>

Karkki. 2024. Kokonaisarkkitehtuuria ammatilliseen koulutukseen. <https://wiki.eduuni.fi/display/KARKKI/KARKKI+-+Kokonaisarkkitehtuuria+ammattilliseen+koulutukseen>

Kestävä aivoterveys. 2024. Työkaluja kestäväan aivoterveuteen. Hankekuvaus. <https://projects.tuni.fi/kestavaaivoterveys/>

OAJ. 2024. Koulutuksen digitalisaatio. <https://www.oaj.fi/politiikassa/koulutuksen-digitalisaatio/>

OKM. 2024a. Toisen asteen koulutuksen digikyvykkyyttä arvioidaan. Uutinen 8.4.2024. <https://okm.fi/-/toisen-asteen-koulutuksen-digikyvykkyutta-arvioidaan>

OKM. 2024b. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma. <https://okm.fi/digipalvelut-ja-ohjelma>

TLC. n.d. TLC – opettamisen ja oppimisen keskus. Tampereen korkeakoulu-yhteisö. <https://www.tuni.fi/tlc/>

Kirjoittajat

Digitaalinen tulevaisuutemme -ryhmän tavoitteena on TAMK:n Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri -yksikön digitaalisen tulevaisuuden visiointi ja muotoilu.

Henri Annala, lehtori
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
henri.annala@tuni.fi
ORCID: [0000-0001-5347-9332](https://orcid.org/0000-0001-5347-9332)

Sanna Brauer, lehtori
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
sanna.brauer@tuni.fi
ORCID: [0000-0002-5303-6600](https://orcid.org/0000-0002-5303-6600)

Leena Katto, erityisasiantuntija
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
leena.katto@tuni.fi
ORCID: [0000-0002-3252-4648](https://orcid.org/0000-0002-3252-4648)

Ville Palkinen, lehtori
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
ville.palkinen@tuni.fi

Matti Ruippo, lehtori
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
matti.ruippo@tuni.fi
ORCID: [0000-0003-1510-2109](https://orcid.org/0000-0003-1510-2109)

Sampo Saari, lehtori
Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, TAMK
sampo.saari@tuni.fi

Sami Suhonen, yliopettaja
Soveltavan tutkimuksen keskus, TAMK
sami.suhonen@tuni.fi
ORCID: [0000-0002-3279-3813](https://orcid.org/0000-0002-3279-3813)

Kuvituskuva: Kuvituskuva tuotettu tekoälyllä